

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ ТА ОСВІТИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.Г. КОРОЛЕНКА

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Програма для студентів IV–V курсів
психолого-педагогічного факультету
зі спеціальності 7010104, 7020411
“Початкове навчання та музичне виховання”

Полтава – 2000

Виробнича педагогічна практика: Програма для студентів IV–V курсів зі спеціальності “Початкове навчання та музичне виховання” / Укл. О.О.Лобач. – Полтава, 2000.– 14 с.

Рецензенти: доктор педагогічних наук, завідувачка кафедри соціальної педагогіки та педагогіки початкового навчання Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка *Л.О.Хомич*;

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка *В.Д.Бардінова*.

Затверджено вченою радою Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка (протокол № 4 від 30 листопада 2000 року)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича педагогічна практика на передвипускному та випускному курсах є завершальним етапом професійно-педагогічної підготовки вчителя музики і співів. Вона відбувається в умовах, максимально наближених до реальної музично-професійної діяльності. На відміну від попередньої практики, кожен студент включається в усі види діяльності вчителя: проводить навчально-виховну роботу з учнями в усіх напрямках (психолого-педагогічне вивчення кожного учня і колективу класу, діагностика музичних здібностей дітей, планування та проведення урочної й позакласної роботи з предмету тощо); веде цілеспрямовану методичну та дослідницько-пошукову діяльність; налаштовує відповідні стосунки з батьками учнів, колективом учителів школи, адміністрацією. Отже, у період практики діяльність студента-практиканта за змістом і об'ємом адекватна діяльності вчителя-професіонала.

Практика охоплює тривалий період щоденної систематичної роботи з дітьми, тому є можливість глибокого, цілісного, послідовного вивчення учнів у процесі спілкування з ними, а також із застосуванням спеціальних психолого-педагогічних методів дослідження. Це дає можливість значно підвищити якість музичного виховання школярів у відповідності із загальним розвитком особистості; формувати музичні інтереси, потреби, смаки; виявити та зрозуміти чинники негативного ставлення учнів до музичного мистецтва і використовувати сучасні педагогічні технології розвитку музичної культури й виховання в різних напрямках дослідницької роботи студента-практиканта є діагностика музичних здібностей дітей. Талановиті, обдаровані діти складають музичний актив класу, є помічниками майбутнього вчителя музики на уроці та в позакласних музично-виховних заходах. На практиці також є можливість перевірити найбільш ефективні методи та прийоми роботи з неточно інтонуючими дітьми ("гудошниками"). Крім цього, студенти проводять наукове дослідження з методики музичного виховання, результати якого обговорюються у курсовій чи дипломній роботі; у процесі педагогічного

експерименту вони перевіряють різні варіанти вирішення науково-методичних проблем.

У ході практики створюються оптимальні умови для опанування специфічних професійно-педагогічних умінь вчителя музики: виявляти й вирішувати освітні, дидактичні й виховні завдання на уроці та в позаурочний час; відбирати навчальний матеріал, різні форми й методи роботи, прийоми емоційно-художнього впливу музичного мистецтва; розгортати конкретну музичну проблему у певній логіці, яка б відповідала закономірностям загальної, емоційної чи музичної драматургії; відпрацювати діалогічну взаємодію з учнями; усвідомити посередницьку роль учителя музики між мистецтвом і дітьми, тощо. Все це дає можливість закріпити знання студентів з теорії музичного виховання учнів; сформувати у майбутніх спеціалістів практичні уміння й навички проведення музично-виховної роботи в школі в урочний та позаурочний час; виховати й розвинути у майбутнього вчителя музики гуманістичну спрямованість особистості, художньо-образне педагогічне мислення, творче, дослідницько-пошукове ставлення до майбутньої професії, що сприяє формуванню індивідуального стилю роботи.

Мета педагогічної практики – підготовка до виконання різноманітних функцій вчителя музики і співів у загальноосвітній школі, до проведення систематичної музично-виховної роботи з учнями на уроці та в позакласний час.

Завдання педагогічної практики на IV курсі:

1. Розвивати уміння та навички студентів з основних видів діяльності вчителя музики. Акцентувати увагу на комунікативній, конструктивній та аналітико-синтетичній діяльності. Проводити уроки музики та співів з учнями різних вікових груп (у початковій та середній школі).

3. Виховувати здатність працювати під керівництвом майстрів-наставників – учителя-класовода в організації музично-виховної позакласної роботи та вчителя музики і співів у підготовці та проведенні уроків.

Завдання педагогічної практики на V курсі:

1. Продовжувати розвиток основних умінь та навичок з основних видів діяльності вчителя музики. Основну увагу акцентувати на проєктувальній, організаторській, дослідницько-пошуковій та музично-виконавській діяльності, а також закріпити комунікативні, конструктивні й аналітико-синтетичні вміння.

2. Формувати у студентів власну музичну позицію вчителя, яка виявляється у вільній заміні зазначеного у програмі музичного матеріалу на художньо та педагогічно рівноцінний.

3. Поглибити й закріпити вміння студентів будувати за відомими закономірностями систему уроків на відміну від попередніх курсів, де вони вчилися проводити окремі уроки музики.

4. Виховувати майбутнього вчителя музики як активного пропагандиста музичного мистецтва серед школярів, їх батьків, а також педагогічного колективу школи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА IV КУРСІ.

Виробнича педагогічна практика триває VII тижнів.

Специфічною особливістю виробничої педагогічної практики на передвипускному курсі є те, що вона проходить в умовах насиченої позакласної музично-виховної роботи в школі (проведення календарних та народних свят; масових заходів; предметних тижнів; звітів гуртків художньої самодіяльності школи, району, міста, області тощо). Це дає можливість студенту не тільки спостерігати відповідні заходи, але й брати безпосередню участь в їх організації та підготовці.

Виробничу практику можна умовно поділити на III етапи:

I. Вивчення, аналіз та узагальнення досвіду роботи вчителя музики школи; ознайомлення з календарним планом роботи та планом виховної роботи класовода й вчителя музики на період практики (I тиждень).

II. Проведення двох уроків музики у молодших класах, одного уроку музики у старших класах (V – VIII за вибором практиканта), а також виховних заходів, запланованих учителем (II – VI тижні).

III. Аналіз і самоаналіз практичної діяльності; обговорення результатів дослідницько-експериментальної роботи (у разі орієнтації студента на подальше дипломне дослідження); підведення підсумків виробничої педагогічної практики; оформлення документації (VII тиждень).

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ V КУРСІ

Виробнича педагогічна практика проводиться у IX семестрі і триває VII тижнів. На випускному курсі студентам надається можливість проходити практику за місцем проживання у Полтавській області, що дозволяє накопичити фактичний матеріал про стан музичного виховання школярів на Полтавщині. Наголосимо на деяких моментах процедури оформлення відповідної документації: в кінці IV курсу студент подає проректору з навчальної роботи відношення від адміністрації школи, яка зобов'язується створити відповідні умови для проходження виробничої педагогічної практики; студент пише заяву, де аргументовано викладає причини проходження педагогічної практики за місцем проживання; практикант обов'язково отримує консультацію методиста кафедри музики і співвикладачів курсників повертаються в ті школи і в ті класи, де проходили практику раніше. Це має певні переваги: студент може простежити наступність у музичному вихованні дітей, глибше визначити рівень їх музичного розвитку та музичної підготовки, провести тривалу дослідницько-експериментальну роботу, узагальнити досвід роботи вчителя музики школи; нарешті раціонально використати час, відведений на виробничу педпрактику, не витрачаючи його на знайомство з учнями і налагодження контакту з ними.

Специфічною особливістю виробничої педагогічної практики на випускному курсі є те, що вона проходить на початку навчального року і має відповідні організаційні та

психолого-педагогічні труднощі, що вимагають від студентів виняткової зібраності, дисциплінованості й сумлінного ставлення до своїх обов'язків.

Виробничу практику можна умовно поділити на III етапи:

i. Вивчення досвіду роботи вчителя музики школи; діагностика рівня музичності школярів; розробка календарного плану роботи на I чверть у відповідності до програми з музики (I тиждень).

ii. Проведення всіх уроків музики у своєму класі незалежно від тривалості внутрішньошкільних організаційних моментів; циклу заходів до Міжнародного дня музики, а також виховних заходів, запланованих учителем (II – VI тижні).

iii. Аналіз і самоаналіз практичної діяльності; обговорення результатів дослідницько-експериментальної роботи; підведення підсумків виробничої педагогічної практики; оформлення документації (VII тиждень).

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА IV КУРСІ

Пристаюючи до практики, студенту необхідно глибоко вивчити навчальні програми з музики, методичні посібники з предмету, рекомендовану літературу; проаналізувати теми навчальної програми на період практики; актуалізувати відповідні знання з дисциплін музичного циклу.

У перший тиждень студенти знайомляться з досвідом роботи вчителя музики школи, визначити провідні ідеї та принципи його педагогічної системи (концепція музичного виховання, якої дотримується вчитель; його репертуарна політика, особливості методики педагога та методичне забезпечення музичного виховання в школі як на уроках, так і в позаурочний час).

На початку педагогічної практики студент повинен перевірити музичні здібності дітей, щоб визначити відповідні методи музичного виховання та розвитку, а також підібрати доступний музичний репертуар. Результати діагностики фіксуються за такою схемою.

Схема діагностики музичних здібностей дітей

№	Прізвище та ім'я учня	Емоційний відгук на музику	Метро-ритмічне відчуття (рівень розвитку)	Чистота інтонації (ладове відчуття)	Якість голосу
		позитивний нейтральний негативний	високий середній низький	I група II група III група	

Певні труднощі у студента викликає урок із старшокласниками. Він має обмежені можливості для контактування з учнями даного класу, бо постійно працює із молодшими школярами. Четвертокурснику необхідно за рекомендацією вчителя заздалегідь вибрати клас, познайомитися з учнями, відвідати 2-3 уроки музики, які проводить учитель школи, але на уроці не тільки спостерігати за дітьми, а працювати разом з ними (співати, виконувати завдання тощо), або підготувати й провести пробний фрагмент уроку, щоб зняти природний психологічний бар'єр і легше адаптуватися до нового колективу дітей. Перед заліковим уроком можна за класним журналом написати імена кожної дитини і роздати їм на початку залікового уроку, щоб культурно звертатися до них на уроці й зручно почувати себе під час записування позакласної виховної роботи класовода студент допомагає йому у розробці сценаріїв, пошуку музичного репертуару, запису музичних творів для оформлення заходу, проводить тренувально-репетиційну індивідуальну та групову роботу тощо.

На останньому тижні підводяться підсумки виробничої педагогічної практики, які передбачають такі моменти:

- проведення семінару для студентів-практикантів школи під керівництвом методиста з музичного виховання;

- аналіз роботи практикантів на виробничій нараді з участю представників адміністрації школи, класоводів, методистів факультету та студентів;
- оформлення звітної документації;
- звіт на факультетській науково-практичній заключній конференції.

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА V КУРСІ

На відміну від попередньої практики студенту слід розробити разом з науковим керівником курсового проекту методику дослідницько-експериментальної роботи. На початку виробничої педагогічної практики студенти звертає увагу на те, як учитель музики зберігає наступність у музичному вихованні дітей; як актуалізує музичні враження школярів за літній період; як починає роботу з першокласниками; як залучає дітей до музичних гуртків і проводить з ними перші організаційні заняття; яка система підготовки позакласних заходів тощо.

Разом з учителем музики випускник складає календарний план роботи на чверть і узгоджує його з методистом кафедри музики.

Схема календарного плану

№№ уроку	Дата	Мета уроку	Види музичної діяльності на уроці

При складанні календарного плану необхідно зважити на розподілення завдань з різних видів музичної діяльності, включення музичних творів із власного репертуару, щоб збагатити урок звучанням “живої” музики; побудувати систему уроків чверті, спираючись на закони драматургії (чітко визначити уроки введення в тему, уроки поглиблення теми, кульмінаційний урок та вид узагальнюючого уроку чверті, можливі домінуючі та синтетичні уроки музики). У кожному виді музичної діяльності визначаємо репертуар, ключове поняття, вид вправи, завдання, руху (танцювальний,

спортивний, імітаційний, символічно-знаковий), партитури (графічна, оркестрова, “орфовська”) тощо.

За календарним планом студент-практикант проводить всі уроки музики лише у своєму класі. Він несе повну відповідальність за рівень засвоєння учнями учбового матеріалу чверті. Будь-який урок музики є заліковим, відкритим для вчителів школи (класовода і вчителя-музиканта), однокурсників, методистів факультету, адміністрації школи. На узагальнюючий урок чверті студент повинен обов'язково запросити всіх практикантів школи, вчителя музики, класовода, методиста фахової кафедри, щоб колегіально визначити результативність роботи випускника із школярами протягом чверті. Обов'язковим позакласним музично-виховним заходом є Міжнародний день музики (I жовтня). Студент самостійно визначає зміст і форму заходу; розробляє власний сценарій; планує роботу; розподіляє обов'язки між школярами; організує контроль і самоконтроль учнів; залучає дітей до різноманітної діяльності у період підготовки заходу, тому цей процес можна кваліфікувати як цикл заходів до Міжнародного дня музики. Слід зазначити, що початок навчального року багатий на урочисті події, але студент-випускник на них відіграє другорядну роль, бо забезпечує музичне оформлення свята, запропонованого класоводом чи вчителем музики.

Протягом педагогічної практики студент проводить експеримент з теми курсової роботи.

ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ (IV КУРС)

1. Три розширені конспекти уроків музики (два для початкової школи і один для основної) здаються до методичного фонду кафедри музики і співів* (документи, позначені “зірочкою”, необхідно здати до методичного фонду фахової кафедри) і позакласного музично-виховного заходу (на вибір студента) з відповідним музичним репертуаром (нотний і літературний текст пісень, записи музичних творів, ноти інструментальної музики додаються обов'язково)*.

3. Музична характеристика двох дітей (музично обдарованого учня і “гудошника”) за такою схемою:

- Ім'я та прізвище дитини, клас, школа, рік народження.
- Детальний опис результатів діагностики музичних здібностей, зокрема, з уточненням об'єктивних та суб'єктивних причин неточного інтонування.
- Особливості музичного сприймання (тип, рівень розвитку; інтерпретація та оцінка музичних творів).
- Прояви творчої активності в різних видах діяльності.
- Здатність до пластичного інтонування музичного мистецтва.
- Музичне оточення, художні уподобання та інтереси.
- Власні враження й напрямки роботи з дитиною під час педагогічної практики.
- Загальні висновки та рекомендації (батькам, учителю).

ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ (V КУРС)

1. Календарний план роботи на першу чверть.
2. Три розширені конспекти уроків музики (на вибір студента) здаються до методичного фонду кафедри музики і співів* (документи, позначені “зірочкою”, необхідно здати до методичного фонду фахової кафедри).
3. Сценарій до Міжнародного дня музики з відповідним музичним репертуаром (нотний і літературний текст пісень, записи музичних творів, ноти інструментальної музики додаються обов'язково)*.
4. Музична характеристика класу та інші конспекти уроків музики, проведених студентом, фіксуються у “Щоденнику з педагогічної практики”.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

- I. Якість планування музично-виховної роботи
 - знання теоретичних основ планування;
 - відповідність вимогам до оформлення календарного плану (структурованість; урахування загальних законів драматургії при побудові системи уроків; збереження логіки у

всіх видах музичної діяльності, а також взаємозв'язку між ними; різноманітність пропонованих форм і видів роботи з кожного виду музичної діяльності; творчий підхід до музичного репертуару програми), а також поурочного плану (відтворення всіх складових компонентів структури уроку; повнота відображення діяльності вчителя та учнів; наявність нотного та літературного запису музичного репертуару; методичне забезпечення уроку; естетичність оформлення);

- обґрунтованість планування: усвідомлення навчально-виховних завдань; доцільність змісту, форм і методів роботи з учнями; відповідність обраного музичного матеріалу принципам репертуарної політики.

II. Рівень сформованості системи професійно-педагогічних умінь і якості діяльності студента-практиканта:

- відповідність уроків сучасним вимогам: цілісність; художня образність; логічність; взаємовідповідність типу уроку, його структури, мети та змісту; відповідність змісту, форм та методів роботи рівню музичної підготовки та музичного розвитку дітей; емоційна насиченість; режисура уроку (загальна, емоційна чи музична); якість музичного репертуару; технічна обладнаність.

- рівень володіння методикою проведення різних видів діяльності на уроці та в позаурочний час: вокально-хоровою роботою; музичним сприйманням; слуханням музики; грою на дитячих музичних інструментах; формування навичок “пластичного” інтонування; ознайомлення з музично-теоретичними поняттями та розвитку навичок сольфеджування; музично-творчою діяльністю на уроці;

- якість підготовки і проведення позакласного музично-виховного заходу: оригінальність форми та змісту; рівень планування й організації; повнота залучення дітей до різноманітної діяльності під час підготовки; відповідність загальним музично-педагогічним вимогам до здійснення музично-виховної роботи (див. вимоги до уроку музики).

III. Майстерність вчителя-практиканта: контакт із класом і кожним учнем окремо; уміння підтримувати дисципліну;

раціональне використання часу; вміння користуватися ТЗН, наочністю; педагогічний такт; вимогливість поєднана з повагою до учнів; дотримання етичних норм; виразність мови, голосу (техніка володіння голосом, вокально-хоровими навичками; тренуваність, витривалість, тобто здатність переносити тривалі психофізіологічні голосові навантаження; дотримання правил голосового режиму); рівень володіння диригентським апаратом та музичним інструментом.

IV. Ставлення до педагогічної професії та сформованість відповідних особистісних якостей: відповідальність; самостійність; організованість; сумлінність; творчість; любов до дітей та інтерес до роботи; захопленість музичним мистецтвом і бажання передати своє відношення до мистецтва учням, їх батькам, колегам.

V. Якість роботи на семінарах, методичних об'єднаннях, консультаціях, науково-практичних конференціях: активність; доброзичлива критичність; глибина і ґрунтовність аналізу, який спирається на теоретичні засади музичної педагогіки; доречність і цінність пропозицій.

VI. Рівень самоаналізу музично-педагогічної діяльності.

VII. Якість оформлення звітної документації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального воспитания и обучения в общеобразовательной школе: Пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1983.
2. Алексеева Л.Н. Игровое сольфеджио для малышей. – М.: Москва, 1998.
3. Амлінська Р. Музичні інструменти-іграшки. – К.: Муз. Україна, 1986.
4. Арчажникова Л.Г. Профессия – учитель музыки. – М.: Просвещение, 1984.
5. Буц К. Рухливі ігри на уроках музики. – К.: Муз. Україна, 1989.
6. Варга Б. Язык. Музыка. Математика / Б.Варга, Ю.Димень, Э.Лопариц; Перд с венг. Ю.А.Данилова. – М.: Мир, 1981.
7. Вендрова Т.Е. Пусть музыка звучит!: Кн. Для учителя. – М.: Просвещение, 1990.
8. Вендрова Т.Е. “Пластическое интонирование” музыки в методике Вероники Коэн // Искусство в школе. – 1997. – № 1, 2.
9. Верховинець В.М. Весняночка. – 5-е вид. – К.: Муз. Україна, 1989.
10. Ветлугина Н.А. Музыкальный букварь. – М.: Музыка. 1989.
11. Виноградов Г., Красовская Е. Занимательная теория музыки. – М.: Сов. композитор, 1991.
12. Вільчковський С. Рух і музика. – К.: Муз. Україна, 1988.
13. Воспитание музыкой: Из опыта работы / Сост. Т.Е. Вендрова, И.В. Пигерева. – М.: Просвещение, 1991.
14. Дверій Р.Є. Музичний букварик: Кн. для дітей. – Львів: ВНТЛ, 1997.
15. Жофчак З.З. Викладання музики у 1 класі на релятивній основі. – К.: Муз Україна, 1983.
16. Жофчак З.З. Імпровізація на уроках музики // Музика в школі: Зб. наук. ст. – Вип. 10. – К.: Муз. Україна, 1984.
17. Ірклієнко В.С. Формування естетичної культури молодших школярів у побуті: Автореф...канд. пед. наук. – К., 1993.
18. Кабалевський Д.Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз Україна, 1983.

19. Комиссарова Л., Костина Э. Наглядные средства в музыкальном воспитании. – М.: Просвещение, 1986.
20. Кононова Н.Г. Музыкально-дидактические игры для дошкольников: Из опыта работы. – М.: Просвещение, 1982.
21. Кононова Н.Г. Обучение дошкольников игре на детских музыкальных инструментах. – М.: Просвещение, 1990.
22. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. – К.: Муз Україна, 1989.
23. Лещенко М.П. Зарубіжні технології підготовки учителів до естетичного виховання. – 2-е вид., доп. – К.: ПППО, 1996.
24. Лиманський П.Т., Тягло Є.І. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі: Навч. посібник. – Полтава, 1998.
25. Линченко Н., Мошкова Н., Ковалева Г. Новые краски «Радуги»: Интегрированные занятия изобразительного искусства и музыки // Дошкольное воспитание. – 1998. – № 3.
26. Лобач О.О. Сучасні методичні досягнення навчального предмета “Музика” // Постметодика. – 1999. – № 2-3-4.
27. Лобова О.В. Здрастуй, Музико!: Навчально-методичний комплект із 2-х частин: Підручники-зошити з основ музично-естетичного виховання. – Суми: Мрія, 1997-1998.
28. Лобова О.В. Світ чарівних звуків. – К.: ІТА, 1999.
29. Медінцев В. Дитяча творчість і діалог на музичному занятті // Мистецтво та освіта. – 1998. – № 2.
30. Островський В.М., Сидір М.В. Вчимося музики: 1 клас: Зошит для практичних занять. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 1997.
31. Островський В.М., Сидір М.В. Вчимося музики: 2 клас: Зошит для практичних занять. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 1998.
32. Островський В.М., Сидір М.В. Музыка: Посібник-зошит для 3 класу. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 1998.
33. Падалка Г.М. Українська філармонія для дітей та юнацтва (проблема модернізації музично-педагогічної світи) // Мистецтво та освіта. – 1998. – № 3
34. Программы интегрированных курсов в начальных классах средней общеобразовательной школы «Музыка и движение» и

- «Художественный труд» / Программы подготовили О.В. Комиссарова, А.П. Тараканова. – К.: Освіта, 1991.
35. Програми з музики для середньої загальноосвітньої школи та позакласна робота з музики: 1 – 4 класи / Програми склали: народний артист України, професор А.Т.Авдієвський, канд. пед. наук, доцент А.Г.Болгарський та ін. – К.: Освіта, 1991.
36. Програми та поурочні методичні розробки для середніх загальноосвітніх шкіл “Музика”: 1 – 4 класи // Програми підготували: доктор пед. наук, професор О.Я.Ростовський та ін. – К.: Перун, 1996.
37. Рагозіна М. Особливості методики розвитку творчих здібностей молодших школярів // Мистецтво та освіта. – 1997. – № 2.
38. Ригина Г.С. Уроки музики в начальных классах. – М.: Провещение, 1979.
39. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початкових класах: Навч.-методичн. посібник. – К.: ІЗМН, 1998.
40. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень. – К., 1998.
41. Слухання музики в загальноосвітній школі: Метод. рекомендації / Укл. Н.М. Зелінська. – К.: ІСДО, 1996.
42. Теория и методика музыкального образования детей: Научно-методическое пособие / Научн. ред. Л.В. Школяр. – М.: Флинта, 1998.
43. Финкельштейн Э. Музыка от А до Я: Занимательное чтение с картинками и фантазиями. – СПб: Композитор, 1997.
44. Чистякова М.И. Психогимнастика / Под ред. М.И.Буянова. – М.: Просвещение, 1990.

**Методика музичного виховання
у загальноосвітній школі**

Навчальна програма

Укладач О. О. Лобач

Комп'ютерний набір і верстка О. О. Лобач

Підписано до друку 14.06.1999.

Формат 60×84 1/32. Папір друкарський.

Гарнітура *Times New Roman Cyr* Друк офсетний.

Умовн. друк. арк. 1,2

Тираж 300 прим.

Видання Полтавського державного педагогічного інституту

ім. В. Г. Короленка

